

საქართველოს საზოგადოებრივ საქმეთა ინსტიტუტი (GIPA)

საბაკალავრო პროგრამა ეკონომიკაში

საგანმანათლებლო პროგრამის საგნების მოკლე აღწერა

სავალდებულო ზოგადი საგნები

აკადემიური წერა

კურსი აცნობს სტუდენტებს აკადემიური ნაშრომის სტრუქტურასა და სტანდარტებს. სტუდენტები გამოიმუშავენ ლიტერატურასთან მუშაობის, წყაროების მოძიების უნარს, შეისწავლიან აკადემიურ ნაშრომში წყაროების ციტირების, ციტატების პერეფრაზირების და ბიბლიოგრაფიის მითითების წესებს. განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა პლაგიატს - პლაგიატის არსს და მისი თავიდან აცილების გზებს.

სამართლის საფუძვლები

კურსის განმავლობაში სტუდენტები გაეცნობიან იურისპუდენციას, როგორც სოციალური მეცნიერების საზრისს, მის ძირითად ცნებებსა და ტერმინებს; საქართველოს ნორმატიული აქტების სისტემას; კონსტიტუციის მნიშვნელობასა და მის ფუნქციებს. საქართველოს კონსტიტუციის სტრუქტურულ აგებულებას და კონსტიტუციის გადასინჯვის საფუძვლებს; აგრეთვე, ადამიანის ძირითადი უფლებებისა და თავისუფლებების ცნებას, მნიშვნელობასა და მათ კლასიფიკაციას საქართველოს კონსტიტუციის მიხედვით; განხილული იქნება ადამიანის პირადი, სოციალურ-ეკონომიკური, კულტურული და პოლიტიკური უფლებები და თავისუფლებები; ხელისუფლების დანაწილება, როგორც საქართველოს კონსტიტუციის ერთ-ერთი ფუნდამენტური პრინციპი; საქართველოს პრეზიდენტის, საქართველოს აღმასრულებელი, საკანონმდებლო და სასამართლო ხელისუფლების შტოთა კონსტიტუციურ-სამართლებრივი საფუძვლები; საქართველოს სისხლის სამართლის, სამოქალაქო და სახელმეკრულებო სამართლის ძირითადი პრინციპები და ნორმები.

ინფორმატიკა

კურსი აცნობს სტუდენტებს ინფორმაციის დამუშავების ტექნოლოგიებს, ასწავლის კომპიუტერთან მუშაობის პროფესიულ უნარ - ჩვევებს და, შესაბამისად, ახდენს ინფორმაციული საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების ინტეგრაციას სტუდენტის საქმიანობაში. კურსი მოიცავს ოთხ მოდულს: 1. ტექსტური რედაქტორი; 2. ელექტრონული ცხრილი; 3. საპრეზენტაციო პროგრამა; 4. ოპერაციული სისტემა (სამომხმარებლო).

ლოგიკური უნარ-ჩვევები

აზროვნების კულტურა ყალიბდება ადამიანის სოციალიზაციის პროცესში, რაც სწორი აზროვნების ფორმებისა და კანონების შესწავლის ფონზე უნდა მიმდინარეობდეს. ადამიანის სააზროვნო უნარის განვითარების დონე მნიშვნელოვნად არის დამოკიდებული იმაზე, თუ როგორ შეესაბამება მისი აზროვნება ლოგიკის კანონებს. აქედან გამომდინარე, სასწავლო კურსი მიმართულია სხვადასხვა სახით წარმოდგენილი ინფორმაციის აღქმისა და გააზრების, მსჯელობის, დასკვნის, ბჭობის, არგუმენტაციის ანალიზის, ლოგიკური შეცდომების პოვნისა და დამტკიცების უნარ ჩვევების განვითარებაზე.

პრეკალკულუსი

კურსი მარტივი და თვალსაჩინო ფორმით აცნობს სტუდენტს მათემატიკის საბაზისო ცნებებს, განმარტებებსა და მეთოდებს; ახდენს მათ გემეტრიულ ილუსტრაციებს; ეხმარება სტუდენტს აუცილებელი მათემატიკური აპარატის შესწავლაში, სათანადო ლოგიკური აზროვნების და უნარ-ჩვევების გამომუშავებაში, რათა მან შემდგომში შეძლოს იმ მათემატიკური საგნების ათვისება, რომელიც მოითხოვება ბაკალავრიატში სწავლის დროს. ყურადღება მახვილდება ბიზნესისა და ეკონომიკის სხვადასხვა პრაქტიკული ამოცანების მათემატიკური მეთოდებით ანალიზისა და გადაწყვეტაზე.

ფსიქოლოგიის საფუძვლები

კურსი სტუდენტებს აწვდის საბაზისო ცოდნას ფსიქოლოგიის ძირითადი ცნებების, ფაქტებისა და კანონზომიერებების შესახებ. კურსის ფარგლებში სტუდენტს ექმნება ზოგადი წარმოდგენა ძირითად ფსიქოლოგიურ თეორიებსა და ფსიქოლოგიური კვლევის უმთავრეს მეთოდებზე. კურსი აგრეთვე მიზნად ისახავს კონტექსტუალური საფუძვლების, სათანადო ორიენტირების გამომუშავებას მომდევნო პროგრამული დისციპლინების ათვისებისთვის და სტუდენტის შემდგომი პროფესიული სრულყოფისთვის.

ეკონომიკის შესავალი

კურსი აცნობს სტუდენტებს ეკონომიკური ცოდნის საფუძვლებს; უყალიბებს ნათელ წარმოდგენას მოთხოვნის და მიწოდების საბაზრო ძალებზე, კონკურენტულ ბაზრებზე, მონოპოლიებსა და ოლიგოპოლიებზე, ეკონომიკურ ზრდაზე, დანაზოგებსა და ინვესტიციებზე, უმუშევრობასა და ინფლაციაზე, მონეტარულ და ფისკალურ პოლიტიკაზე.

შესავალი ფილოსოფიის ისტორიაში

კურსი აცნობს სტუდენტებს აზრისა და მეცნიერების განვითარების ისტორიას, იმ ძირითად ტენდენციებსა და საკვანძო საკითხებს, რომელთაც კაცობრიობის განვითარებაში მნიშვნელოვანი როლი ენიჭება; აზიარებს სტუდენტებს ფილოსოფიური აზროვნების პრინციპებს, ხელი უწყობს მათი მსოფლმხედველობის გაფართოებას.

კურსი სტუდენტებს უყალიბებს მეცნიერულ-კრიტიკული აზროვნების სწორი მსჯელობა-დასაბუთების უნარს.

შესავალი სოციოლოგიაში

კურსი დამწყებ საფეხურზე მყოფ სტუდენტებს აწვდის ცოდნას დარგის სტრუქტურის, წამყვანი თეორეტიკოსებისა და მთავარი საკითხების შესახებ. შეასწავლის სოციოლოგიის ძირითად ცნებებს, წამყვან სოციოლოგიურ თეორიებსა და სოციალურ კანონზომიერებებს; უვითარებს მათ სოციოლოგიურ ტერმინებში აზროვნების, კონცეპტუალური აპარატის სწორად გამოყენების, არსებული თეორიების რაკურსში საზოგადოების შეფასებისა და სოციალურად აღიარებული ღირებულებების კრიტიკულად შეფასების უნარ-ჩვევებს.

კალკულუსი

კურსი მარტივი და თვალსაჩინო ფორმით აცნობს სტუდენტს მათემატიკური ანალიზის და წრფივი ალგებრის საბაზისო ცნებებს და მეთოდებს, რომლებიც გამოიყენება ბიზნესისა და ეკონომიკის ამოცანების გადასაჭრელად; ეხმარება მას აუცილებელი მათემატიკური აპარატის შესწავლაში, სათანადო ლოგიკური აზროვნების და უნარ – ჩვევების გამომუშავებაში.

კურსის განმავლობაში ყურადღება მახვილდება ბიზნესისა და ეკონომიკის სხვადასხვა პრაქტიკული ამოცანების მათემატიკური მოდელების ჩაწერაზე, მათ ანალიზსა და გადაწყვეტაზე.

ინგლისური ენის საგნები

ინგლისური ენა I (Pre-intermediate)

კურსი სტუდენტებს შეასწავლის ინგლისურ ენას საერთო ევროპული ჩარჩოთი გათვალისწინებული Pre-intermediate დონეზე ოთხივე ენობრივი უნარის გათვალისწინებით - მოსმენა, კითხვა, ზეპირი მეტყველება, წერა. მოსმენა - ნაცნობ საკითხებთან დაკავშირებული მეტყველების (აუდიოტექსტების) ძირითადი აზრის გაგება. სატელევიზიო და რადიო ახალი ამბების და პირადი ინტერესის შესაბამისი პროგრამების ძირითადი აზრის გაგება, შედარებით ნელი მეტყველების პირობებში; კითხვა - ნაცნობ საკითხებთან დაკავშირებული ტექსტების ძირითადი აზრის გაგება კოლოქვიალური ფრაზების ან სამსახურთან და სწავლასთან დაკავშირებული ლექსიკის შემცველი ტექსტების ძირითადი აზრის გაგება; ზეპირი მეტყველება - (მონოლოგი) გამოცდილებების, მოვლენების, ოცნებების და მიზნების მარტივი ფრაზებით აღწერა, საკუთარი მოსაზრებების ახსნა და დასაბუთება, მოთხრობის, წიგნის ან ფილმის შინაარსის გადმოცემა საკუთარი დამოკიდებულების გამოხატვით, (დიალოგი) კომუნიკაციის დამყარება სხვადასხვა სოციალურ სიტუაციაში. ნაცნობ თემებზე (ოჯახი, ჰობი, სამუშაო, მოგზაურობა და ა.შ) საუბრისას კომუნიკაციაში მოუმზადებლად შესვლა; წერა - მარტივი, ლოგიკურად შეკრული ტექსტის შექმნა ნაცნობ ან საინტერესო საკითხზე გამოცდილებების და პირადი ახალი ამბების აღწერა არაფორმალურ წერილში ფორმალური წერილის დაწერა საჭირო ინფორმაციის მიღებისთვის

ინგლისური ენა II (Intermediate)

კურსი სტუდენტებს შეასწავლის ინგლისურ ენას საერთო ევროპული ჩარჩოთი გათვალისწინებული საშუალო Intermediate დონეზე, ოთხივე ენობრივი უნარის - მოსმენა, კითხვა, ზეპირი მეტყველება, წერა - თანაბარი განვითარებითა და განმტკიცებით; გამოუმუშავებს აკადემიური ტექსტის გაგების უნარს სათანადო ლექსიკური მარაგის დაგროვება/განმტკიცების გზით; გაულრმავებს გრამატიკის ცოდნას და რიგი ახალი კონსტრუქციების წარმოების უნარს; გააცნობს წერის სხვადასხვა ფორმატს: ელექტრონული ფოსტა, ბარათები, ოფიციალური და არაოფიციალური წერილები, ფილმებისა და წიგნების მიმოხილვა; განუვითარებს მეტყველების სისხარტეს.

ინგლისური ენა III (Upper Intermediate)

კურსი ორიენტირებულია ძირითადი ენობრივი საკომუნიკაციო ოთხივე ენობრივი უნარის (შესაბამის დონეზე) კითხვა, წერა, ზეპირი მეტყველება, მოსმენა - თანაბარ განვითარებასა და განმტკიცებაზე; აკადემიური ტექსტის გაგების უნარის გამომუშავებაზე სათანადო ლექსიკური მარაგის დაგროვება/განმტკიცების გზით; გრამატიკის ცოდნის გაღრმავებასა და რიგი ახალი კონსტრუქციების წარმოებაზე; კითხვის უნარის გაუმჯობესებაზე: ამ ეტაპზე სტუდენტი კითხულობს სხვადასხვა ფორმატის ინგლისურენოვან საკითხავ მასალას (წერილი, დღიური, მოთხრობა, განცხადება და ა.შ.); წერილის უნარის შემდგომ განვითარებაზე: სტუდენტი მოცემული ინფორმაციის საფუძველზე წერს სხვადასხვა შინაარსის წერილს, ღია ბარათს, თხზავს საშუალო მოცულობის თხრობით ტექსტს, გადმოსცემს საკუთარ მოსაზრებას, იღრმავებს წერის ჩვევებს (ოფიციალური და არაოფიციალური რეგისტრი); ზეპირი მეტყველების შემდგომ განვითარებაზე: სიმულაციური სიტუაციების დახმარებით სტუდენტი საუბრობს სხვადასხვა ყოფით გარემოში, მონაწილეობას იღებს დისკუსიაში, გამოხატავს საკუთარ შეხედულებებს. მოსმენის უნარის

გასავითარებლად სტუდენტი ისმენს როგორც ცოცხალ მეტყველებას, ასევე აუდიო ჩანაწერებს. მოსმენის სავარჯიშოები ავითარებს სტუდენტის უნარს ამოიცნოს კონკრეტული ინფორმაცია და გაიგოს მოცემული დონისათვის შესაბამისი საუბრის ზოგადი შინაარსი გაბმულ მეტყველებაში.

ინგლისური ენა IV (Advanced 1)

კურსი ორიენტირებულია ოთხი ძირითადი ენობრივი საკომუნიკაციო მიმართულებების განვითარებაზე, როგორც ჯგუფურ, ასევე ინდივიდუალურ რეჟიმში Advanced 1 (C1.1) დონის შესაბამისად: კითხვა - შესაბამისი დონის ტექსტების გაგება ნებისმიერ სფეროში, რაც ინგლისურ ენაზე სასწავლო დისციპლინების დაეუფლების საშუალებას იძლევა ტექსტის წაკითხვისას, ნაგულისხმევი აზრის გამოტანა. ზეპირი მეტყველება - ოფიციალური და არაოფიციალური სტილის გამოყენება დროულად და მიზნობრივად; მეტყველება გრამატიკული და ლექსიკური შეცდომების მცირე ოდენობით; განსხვავებულ თემატიკაზე შეუფერხებელი (უმნიშვნელოდ შეფერხებული) მეტყველების უნარი; იდიომატიური გამოთქმების და ფიქსირებული ფრაზების ცოდნა და მათი სწორი გამოყენება; ენის ფონოლოგიური სპეციფიკაციების ცოდნა და მათი გამოყენება ენის კანონების შესაბამისად (მაგ. წინადადების ნაწილების ინტონაციით გამოყოფა, ლოგიკური მახვილების გაკეთება, სინტაგმების შესატყვისი გამოყენება და ტექსტის ერთეულების სწორად დაკავშირება); საკუთარი გრძნობების და ემოციების სწორი გამოხატვის უნარი ენის სპეციფიკის გათვალისწინებით; მოსმენა - მეტყველების ძირითადი მომენტების თავიდანვე გაგება და მოსაუბრის პრობლემატიკის მიმართ დამოკიდებულების გამოცნობა; მოსაუბრის ინტონაციის შეფასების უნარი და მოსაუბრის გრძნობებისა და ემოციების შესახებ დასკვნის გამოტანა; წერა - ოფიციალური და არაოფიციალური წერილების და/ან ელექტრონული წერილების შედგენა; საკუთარი გრძნობების და ემოციების გამოხატვის უნარი წერილობით ფორმაში ტექსტის ეტიკეტის თანახმად; თხზულებების დაწერა; დისკუსიური ესეების დაწერა (ლოგიკური დასკვნის გამოტანით); მოხსენებების, სტატიების, წიგნების რეცენზიების დაწერის უნარი.

ინგლისური ენა V (Advanced 2)

კურსი ორიენტირებულია ოთხი ძირითადი ენობრივი საკომუნიკაციო მიმართულებების განვითარებაზე, როგორც ჯგუფურ, ასევე ინდივიდუალურ რეჟიმში Advanced 2 (C1.2) დონის შესაბამისად:

კითხვა - შესაბამისი დონის ტექსტების გაგება ნებისმიერ სფეროში, რაც ინგლისურ ენაზე სასწავლო დისციპლინების დაეუფლების საშუალებას იძლევა ტექსტის წაკითხვისას, ნაგულისხმევი აზრის გამოტანა; ზეპირი მეტყველება - ოფიციალური და არაოფიციალური სტილის გამოყენება დროულად და მიზნობრივად; მეტყველება გრამატიკული და ლექსიკური შეცდომების მცირე ოდენობით; განსხვავებულ თემატიკაზე შეუფერხებელი (უმნიშვნელოდ შეფერხებული) მეტყველების უნარი; იდიომატიური გამოთქმების და ფიქსირებული ფრაზების ცოდნა და მათი სწორი გამოყენება; ენის ფონოლოგიური სპეციფიკაციების ცოდნა და მათი გამოყენება ენის კანონების შესაბამისად (მაგ. წინადადების ნაწილების ინტონაციით გამოყოფა, ლოგიკური მახვილების გაკეთება, სინტაგმების შესატყვისი გამოყენება და ტექსტის ერთეულების სწორად დაკავშირება); საკუთარი გრძნობების და ემოციების სწორი გამოხატვის უნარი ენის სპეციფიკის გათვალისწინებით; მოსმენა - მეტყველების ძირითადი მომენტების თავიდანვე გაგება და მოსაუბრის პრობლემატიკის მიმართ დამოკიდებულების გამოცნობა; მოსაუბრის ინტონაციის შეფასების უნარი და მოსაუბრის გრძნობებისა და ემოციების შესახებ დასკვნის გამოტანა; წერა - ოფიციალური და არაოფიციალური წერილების და/ან ელექტრონული წერილების შედგენა; საკუთარი გრძნობების და ემოციების გამოხატვის უნარი წერილობით ფორმაში ტექსტის ეტიკეტის თანახმად; თხზულებების დაწერა; დისკუსიური ესეების დაწერა (ლოგიკური დასკვნის გამოტანით); მოხსენებების, სტატიების, წიგნების რეცენზიების დაწერის უნარი.

სპეციალობის სავალდებულო საგნები

მიკროეკონომიკა 1

კურსი ეხება მიკროეკონომიკის მეთოდოლოგიას და ძირითად დებულებებს, საბაზრო ეკონომიკის ფუნქციონირების მიკროეკონომიკურ კანონზომიერებებს, საბაზრო სიტუაციის სისტემური ანალიზის მეთოდებს. კურსის ფარგლებში განიხილება მოთხოვნა, მიწოდება და წონასწორობა საქონლისა და მომსახურების ბაზრებზე; მიკროსტრუქტურების (ფირმები, საოჯახო მეურნეობები და ა.შ.) ქცევის ძირითადი ხარჯების მინიმიზების მექანიზმები და სხვა.

კურსი სიღრმისეულად აცნობს სტუდენტს მიკროეკონომიკის ძირითად პრინციპებსა და მეთოდებს, რაც განსაზღვრავს ბაზარზე გადაწყვეტილების მიღებას როგორც ფირმების, ასევე ინდივიდებისა და საოჯახო მეურნეობების მიერ.

ბუღალტრული აღრიცხვა

კურსი შეასწავლის სტუდენტებს ფინანსური უწყისების კითხვას და ანალიზს და განკუთვნილია მათთვისაც, ვისაც შესაძლოა მანამდე არ ჰქონია შეხება ფინანსურ აღრიცხვასთან. კურსი ფარავს ფინანსურ აღრიცხვას გადაწყვეტილების მიმღების პერსპექტივიდან, აქცენტი კეთდება კავშირებზე ბუღალტრულ ტრანზაქციებსა და მათ უკან მდგომ ეკონომიკურ საქმიანობას შორის. კურსი მოიცავს როგორც ბუღალტრული გატარებების აღრიცხვას, ასევე ძირითადი ფინანსური უწყისების (ბალანსი, ფულადი ნაკადების მოძრაობის უწყისი, მოგება ზარალის უწყისი) მომზადებასა და მათ ინტერპრეტირებას.

ალბათობის თეორია და მათემატიკური სტატისტიკა

კურსი სტუდენტს აცნობს ალბათობის თეორიისა და სტატისტიკის საფუძვლები; შეასწავლის თანამედროვე საბაზრო ეკონომიკის პირობებში აუცილებელ ალბათურ – სტატისტიკურ მეთოდებს და გამოუმუშავებს მათი რეალურ ამოცანებში გამოყენების უნარ-ჩვევებს, განუზღვრელ პირობებში პროგნოზირების უნარებს. თეორიული მასალა ილუსტრირებულია მრავალრიცხოვანი ამოცანებით ეკონომიკასა და ბიზნესის სფეროდან.

ეკონომიკური ისტორია

კურსი სტუდენტებს აწვდის ცოდნას მსოფლიოს ეკონომიკური განვითარების ძირითადი ეტაპების შესახებ.

მიკროეკონომიკა 2

სასწავლო კურსი წარმოადგენს ბაზრისა და ბაზრის ელემენტების კვლევისა და ანალიზისთვის თეორიულ საფუძველს. კურსი ეხება მიკროეკონომიკის მეთოდოლოგიას და ძირითად დებულებებს, საბაზრო ეკონომიკის ფუნქციონირების მიკროეკონომიკურ კანონზომიერებებს, საბაზრო სიტუაციის სისტემური ანალიზის მეთოდებს. კურსის ფარგლებში განიხილება მოთხოვნა, მიწოდება და წონასწორობა საქონლისა და მომსახურების ბაზრებზე; მიკროსტრუქტურების (ფირმები, საოჯახო მეურნეობები და ა.შ.) ქცევის ძირითადი პრინციპები და მათი ინტერესების რეალიზების საბაზრო მექანიზმები; ბაზრის ეფექტიანობის მახასიათებლები და სახელმწიფო საგადასახადო პოლიტიკის გავლენა ეფექტიანობაზე; მომხმარებლის არჩევანი და განუსაზღვრელობის პირობებში გადაწყვეტილების მიღების თავისებურებები; წარმოების ხარჯების მინიმიზების მექანიზმები და სხვა.

კურსი სიღრმისეულად აცნობს სტუდენტს მიკროეკონომიკის ძირითად პრინციპებსა და მეთოდებს, რაც განსაზღვრავს ბაზარზე გადაწყვეტილების მიღებას როგორც ფირმების, ასევე ინდივიდებისა და საოჯახო მეურნეობების მიერ.

ბიზნესის საფუძვლები

კურსი წარმოადგენს შესავალს თანამედროვე ბიზნესის კონცეფციებში, მეთოდებში, სტრუქტურებსა და საქმიანობაში. კურსი სტუდენტებს აცნობს ბიზნესის და მისი მართვის ენას, ცნებებს და გარემოს. საგანი წარმოადგენს ერთგვარ გზამკვლევს თანამედროვე ბიზნესში.

მაკროეკონომიკა 1 - 2

კურსი მოიცავს მაკროეკონომიკური პოლიტიკის თემების ფართო სპექტრს. სხვადასხვა მაგალითებზე განხილული იქნება მთავრობის როლი გრძელვადიანი ეკონომიკური ზრდის სტიმულირებაში, მოკლევადიან პერიოდში ეკონომიკის ფისკალური და მონეტარული ხერხებით სტაბილიზაცია, ურთიერთკავშირი ინფლაციასა და უმუშევრობას შორის, მონეტარული და ფისკალური პოლიტიკა ღია ეკონომიკაში. კურსში გამოყენებული იქნება მაკროეკონომიკური ინსტრუმენტები და მოდელები, ძირითადი ფოკუსით მოდელების გრაფიკულ გამოსახულებაზე. კურსი მნიშვნელოვანწილად დამოკიდებული იქნება დისკუსიებზე და დიალოგზე სტუდენტებსა და ლექტორს შორის.

ეკონომიკური დოქტრინები

კურსი აცნობს სტუდენტებს ეკონომიკურ მოძღვრებათა ისტორიის ძირითადი ეტაპებს. კერძოდ, შეასწავლის ძველი მსოფლიოს, შუა საუკუნეების, კაპიტალის პირველადი დაგროვების ეპოქის, ინდუსტრიული და პოსტინდუსტრიული კაპიტალიზმის პერიოდის, აგრეთვე თანამედროვე ეკონომიკური დოქტრინებს.

შრომის ეკონომიკა

კურსი აწვდის სტუდენტებს აუცილებელი მოცულობის ცოდნას ისეთი საკითხების შესახებ, როგორცაა ადამიანური რესურსების ფორმირება და გამოყენება; მისი ტერიტორიული და პროფესიულ-კვალიფიციური მობილობა; მოსახლეობის დასაქმება, უმუშევრობა და შრომის ბაზრის ფუნქციონირება; შრომის ანაზღაურების სისტემის არსი, მისი ფორმები და სახეები; შრომის მწარმოებლურობის არსი, მისი ზრდის ფაქტორები და რეზერვები; მოსახლეობის შემოსავლები.

საჯარო სექტორის ეკონომიკა

კურსი სტუდენტს აწვდის ცოდნას, რათა მან შესძლოს: ეკონომიკაში სახელმწიფოს ინტერვენციის მიზეზების დადგენა; საზოგადოებრივი საქონლის თავისებურებების ანალიზი. კერძო და სახელმწიფო წარმოებას შორის არჩევანის განმსაზღვრელი ფაქტორების დადგენა; სახელმწიფოს მარეგულირებელი როლის განსაზღვრა გარე ეფექტების ინტერნალიზაციის პროცესში; საზოგადოებრივი წარმოების დონის შესახებ გადაწყვეტილების მიღების სპეციფიკის ანალიზი პირდაპირი და წარმომადგენლობითი დემოკრატიის პირობებში; შემოსავლის განაწილების ალტერნატიული კრიტერიუმების შეფასება. ღარიბთათვის სახელმწიფო დახმარების პროგრამების ეფექტიანობის განსაზღვრა; სოციალური დაზღვევის სისტემის პოზიტიური და ნეგატიური მხარეების ანალიზი; დანახარჯებისა და სარგებლიანობის ანალიზი კეთილდღეობის ეკონომიკის პოტენციური პროექტების შეფასების მიზნით; საგადასახადო ტვირთის განაწილების კვლევა ნაწილობრივი და ზოგადი წონასწორობის მოდელების საფუძველზე; სახელმწიფო ხარჯების სესხებით დაფინანსების არჩევანის თავისებურებების გამოვლენა; გადასახადის

ცალკეული სახეობათა (პირადი საშემოსავლო გადასახადი, კორპორაციული გადასახადი, ქონების გადასახადი და სხვ.) ანალიზი და შეფასება.

საერთაშორისო ვაჭრობა და ფინანსები 1

კურსი აცნობს სტუდენტებს საერთაშორისო ვაჭრობის და წარმოების ფაქტორთა საერთაშორისო გადაადგილების საფუძვლებს. კერძოდ, ნათელ წარმოდგენას უყალიბებს საერთაშორისო ვაჭრობის თეორიაზე, ვაჭრობის პოლიტიკაზე, ვაჭრობის სფეროში ეკონომიკურ ინტეგრაციაზე, კაპიტალის და სამუშაო ძალის საერთაშორისო გადაადგილებაზე და საგადასახდელო ბალანსზე.

ფული და საბანკო საქმე

კურსის სტუდენტს აწვდის ცოდნას შემდეგ საკითხებზე: ფულის ფუნქციები; ფულადი ბაზრი; საპროცენტო განაკვეთები; ფინანსური ინსტიტუტები; მონეტარული პოლიტიკა და მისი ინსტრუმენტები.

ეკონომიკური სტატისტიკა

კურსი სტუდენტებს აცნობს ეკონომიკური სტატისტიკის საფუძვლებს, შეასწავლის თანამედროვე საბაზრო ეკონომიკის პირობებში აუცილებელ სტატისტიკურ მეთოდებს და გამოუმუშავებს მათ რეალურ ამოცანებში ამ მეთოდების გამოყენების უნარ-ჩვევებს. თეორიული მასალა ილუსტრირებულია მრავალრიცხოვანი ამოცანებით ეკონომიკასა და ბიზნესის სფეროდან.

ეკონომეტრიკა

კურსი აწვდის სტუდენტს საბაზისო ცოდნას ეკონომეტრიკაში, რომელიც აუცილებელია ეკონომისტისთვის სტატისტიკურ მონაცემთა ბაზების ანალიზის განსახორციელებლად. კურსი ფარავს რეგრესიული ანალიზის როგორც თეორიულ, ასევე ტექნიკურ ასპექტებს, თუმცა ორიენტირებულია იმაზე, რომ სტუდენტს განუვითაროს ინტუიციური ცოდნა, რომელიც დაეხმარება სხვადასხვა ლიტერატურაში თუ ნაშრომებში არსებული ეკონომეტრიკული მოდელების გააზრებაში, ინტერპრეტაციასა და ანალიზში.

საერთაშორისო ვაჭრობა და ფინანსები 2

კურსი აცნობს სტუდენტებს საერთაშორისო ფინანსური სისტემის საფუძვლებს. კერძოდ, ნათელ წარმოდგენას უყალიბებს სავალუტო ბაზრების ინფრასტრუქტურასა და გაცვლითი კურსის ფორმირების მექანიზმზე, საერთაშორისო სავალუტო სისტემის განვითარების ძირითად ეტაპებზე, გაცვლითი კურსების რეჟიმებზე, მაკროეკონომიკურ რეგულირებაზე ღია ეკონომიკის პირობებში, ევროპის მონეტარულ სისტემასა და საერთაშორისო ფინანსური ორგანიზაციების საქმიანობაზე.

რეგიონული ეკონომიკური პოლიტიკა

კურსი აცნობს სტუდენტებს რეგიონული განვითარების თეორიული და მეთოდოლოგიური საკითხებს; შეასწავლის რეგიონული ეკონომიკური პოლიტიკის ძირითად პრინციპებს; გამოუმუშავებს მათ ტერიტორიულ სტრუქტურებში სოციალურ-ეკონომიკური პროცესების განვითარების ექსპერტული შეფასების, პრობლემათა იდენტიფიკაციისა და გადაწყვეტილებათა მიღების უნარ-ჩვევებს.

ფინანსების მართვა

ფინანსების მართვის კურსი სტუდენტებს აცნობს ბიზნესის ენას, ცნებებს და გარემოს. აწვდის საბაზისო ცოდნას ბიზნესის ორგანიზებისა და წარმართვისთვის საჭირო მიმართულებებში (ბუღალტრული აღრიცხვა, ფინანსები).

სოციალური კაპიტალი

კურსი აწვდის სტუდენტებს მდგრადი სოციალური განვითარების საკითხების ინტერდისციპლინური კვლევისათვის საჭირო ცოდნას. უყალიბებს მიღებული საბაზო ცოდნის გამოყენების უნარს სხვადასხვა დარგების პრობლემატიკის მულტიდისციპლინური ხედვისა და სოციალური პრაქტიკის სხვადასხვა სფეროსადმი მისადაგებისათვის.

ოპერაციათა კვლევა

კურსი აცნობს სტუდენტებს მათემატიკური მოდელის აგების ძირითად პრინციპებს და მიღებული ამოცანის ამოხსნის მეთოდებს - ძირითადად, წრფივი, მთელირიცხვა და დინამიკური პროგრამირების, აგრეთვე თამაშთა თეორიის მეთოდების გამოყენებით. სტუდენტები ითვისებენ მოდელების აგების, გამოთვლების ორგანიზების, ვარიანტების ანალიზისა და ოპტიმალური ამონახსნის მოძებნის ჩვევებს, EXCEL(SOLVER)-ს აქტიური გამოყენების საშუალებით

განვითარების ეკონომიკა

კურსი სტუდენტს აცნობს განვითარებადი ქვეყნების ეკონომიკური გამოწვევებს, მათი გადაწყვეტის პოლიტიკურ-ეკონომიკური მიდგომებს და ინსტიტუტებს; ავითარებს სტუდენტის ანალიტიკურ უნარებს და საკითხის გაფართოებულ სპექტრში გაცნობის შესაძლებლობას იძლევა; სტუდენტს ეძლევა საშუალებები და ინსტრუმენტები, რათა დამოუკიდებლად გამოიტანოს დასკვნები განვითარების წინამდებარე პროცესზე.

საქართველოს ეკონომიკა

კურსი სტუდენტს სიღრმისეულად აცნობს საქართველოს ეკონომიკის განვითარების უმთავრეს საკითხებს. კურსის გავლის შედეგად სტუდენტი იძენს საქართველოში, როგორც განვითარებად ქვეყანაში, მიმდინარე თუ განვლილი ეკონომიკური პროცესების ანალიზის უნარს.

ქცევითი ეკონომიკა

კურსი სტუდენტებს აცნობს ქცევის ეკონომიკის ძირითად პრინციპებს, გადაწყვეტილების მიღების ნეოკლასიკურ და ბიჰევიორისტულ თეორიებს. ადამიანის მოღვაწეობის ძირითადი სფეროები - პოლიტიკა, ფინანსები, მეცნიერება, მედიცინა, ხელოვნება - ცხოვრება ზოგადად, განიხილება, როგორც ადამიანის ან ინსტიტუტის მიერ გარკვეული გადაწყვეტილების მიღება. გადაწყვეტილების მიღების ეკონომიკური მოდელები შესწავლილი და აღწერილია რაციონალური ეკონომიკის ფარგლებში. ქცევითი ეკონომიკის მიზანია შეისწავლოს რაციონალური თეორიისგან არსებული გადახრები, რომლებიც არა თუ მცირე, არამედ საკმაოდ სისტემურ ხასიათს ატარებს და საჭიროებს დამატებითი თეორიული მოდელების შესწავლას მათ აღსაწერად. ამ კურსის ფარგლებში სტუდენტები პარალელურ რეჟიმში გაიხსენებენ რაციონალური ეკონომიკის თეორიებს და მათ გვერდით შეისწავლიან რაციონალური ქცევიდან გადახრის მოდელებს, ისეთებს როგორცაა ალტერნატიული ღირებულების არგათვალისწინება, შეფუთვისა და ღუზის ეფექტი, გადაწყვეტილებები განსაზღვრულობისა და განუსაზღვრელობის პირობებში, დროითი არჩევანის ექპონენციური და ჰიპერბოლური დისკონტირების მოდელები და ა.შ.

ეკონომიკური სემინარი

სემინარის მიზანია: საბაზრო ეკონომიკაზე გარდამავალი პერიოდის გამოწვევების და მათი დაძლევის პროცესში წარმოქმნილი სირთულეების ღრმად გააზრება საბაკალავრო პროგრამის ფარგლებში მიღებული ცოდნის საფუძველზე; სტუდენტების ანალიტიკური უნარების განვითარება; საკუთარი აზრის ნათლად ჩამოყალიბების ჩვევების დახვეწა; კოლეგებთან

პროფესიულ დისკუსიებში ჩართვის კულტურის ჩამოყალიბება და სამეცნიერო კონფერენციებზე მოხსენებით გამოსვლის ჩვევების დაუფლება.

ეკონომიკური ანალიზი და შეფასების მეთოდები

კურსის სტუდენტებს აცნობს ეკონომიკური შეფასების მეთოდებს, ხარჯ-ეფექტიანობის, ხარჯ-სარგებლიანობის და ხარჯი-მომგებიანობის მიდგომების გამოყენებით. ნებისმიერი პოლიტიკის განხორციელებას და გადაწყვეტილებას საფუძვლად უდევს სხვადასხვა ალტერნატივების შეფასება და რაციონალური არჩევანის გაკეთება მომგებიან, ეფექტურ და სარგებლიან პროექტებზე. კურსის გავლის შედეგად სტუდენტი შეძლებს ნებისმიერი ისეთი პოლიტიკის შეფასებას, სადაც არსებობს რამდენიმე ალტერნატივა. განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა ისეთი პოლიტიკების ეკონომიკური შედეგების შეფასებას, როგორცაა ადამიანური კაპიტალის განვითარებისკენ მიმართული პოლიტიკები - განათლება და ჯანდაცვა. თუმცა, განხილული მეთოდების გამოყენება და მისადაგება შესაძლებელი იქნება ასევე ისეთი პოლიტიკების შეფასებისას, როგორცაა უსაფრთხოება, ინფრასტრუქტურული განვითარება, კანონმდებლობის ცვლილებით გამოწვეული შედეგების პროგნოზირება.

დასკვნითი სასწავლო პროექტი

კურსის ფარგლებში სტუდენტი ასრულებს სასწავლო პროექტს, რომელიც შემდეგი მიზნების მიღწევაზეა მიმართული: პროგრამის ფარგლებში შეძენილი თეორიული ცოდნის გაღრმავება და გამოვლენა ინდივიდუალურად შერჩეულ თემაზე მუშაობის შედეგად; პროექტისთვის აუცილებელი უნარ - ჩვევების განვითარება და პრაქტიკაში გამოყენება.

კონკრეტული მიზნები: სტუდენტის მიერ მისთვის საინტერესო საპროექტო თემის შერჩევა ეკონომიკის სფეროში; შერჩეული საპროექტო თემის შესახებ ლიტერატურის მოძიება, მიმოხილვა და ანალიზი; კურსის ფარგლებში განვლილი თეორიების/ მოდელების შევსება და ცოდნის ერთიან მასივში ინტეგრაცია; პროექტის მიზნის ფორმულირება; პროექტის დაგეგმვა და განხორციელება; პროგრამის ფარგლებში შეძენილი თეორიული ცოდნის პრაქტიკული გამოყენება მონაცემების შეგროვების მიზნით; მიღებული მონაცემების დამუშავება შესაბამისი მეთოდების, ინსტრუმენტებისა და პროგრამების გამოყენებით; შედეგების ინტერპრეტაცია და ანალიზი; შესაბამისი დასკვნის გამოტანა.

არჩევითი საგნები

საქართველოს პოლიტიკა და მმართველობა

კურსი წარმოადგენს საქართველოს სახელმწიფოს წარმოშობის, მისი შექმნის დიაქრონიკის, გარემოებების, მიზეზების და ხელშემწყობი პირობების, საქართველოს სახელმწიფოს საშინაო და საგარეო პოლიტიკის და მისი წარმოების ანალიზს და აღწერას. პირველი ქართული სახელმწიფოებრივი გაერთიანებების, შუა საუკუნეების დამოუკიდებელი საქართველოს, პირველი ქართული რესპუბლიკის, საბჭოთა საქართველოს და ახალი საქართველოს შექმნის, განვითარების, პოლიტიკის და გამოწვევების ანალიზს; თანამედროვე დამოუკიდებელი საქართველოს საგარეო პოლიტიკის ანალიზს.

კოგნიტური ფსიქოლოგია

კურსის განმავლობაში სტუდენტი შეისწავლის კოგნიტური ფსიქოლოგიის, როგორც კოგნიტური მეცნიერების ერთ-ერთი დარგის სპეციფიკას. მიიღებს ცოდნას აღქმის, ყურადღების, მეხსიერების,

აზროვნების პროცესებში ინფორმაციის გადამუშავების თანამედროვე თეორიებისა და მათ საფუძვლად მდებარე ექსპერიმენტული კვლევების შესახებ.

სახელმწიფო მოწყობა და ადმინისტრირება

კურსი სტუდენტებს აცნობს საჯარო მმართველობისა და თვითმმართველობის ძირითად კონცეფციებსა და ცნებებს, შეასწავლის საჯარო მმართველობის კლასიკოს ავტორთა შრომებს, გააცნობს საჯარო ორგანიზაციის მართვის საფუძვლებს და საჯარო სექტორის მთავარ პრინციპებსა და ღირებულებებს.

კურსის მიზანია, სტუდენტებს გააცნოს ადგილობრივი თვითმმართველობის თეორიული ასპექტები და პრინციპები. სტუდენტები შეისწავლიან დეცენტრალიზაციის არსს და ადგილობრივი საჯარო მმართველობის მიზნებსა და ფუნქციებს. გაეცნობიან ევროპულ ქარტიას ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ და საქართველოში ადგილობრივი თვითმმართველობის განვითარების პროცესებს. ასევე შეისწავლიან თვითმმართველობის ინსტიტუციებსა და მათ ფუნქციებს.

საქართველოს სახელმწიფო მოწყობის ისტორიული განვითარება

კურსი აწვდის სტუდენტებს ცოდნას ქართული სახელმწიფოებრიობის ისტორიის შესახებ, მისი წარმოშობისა და განვითარების ძირითადი ეტაპებისა და ჩამოყალიბების პრინციპების შესახებ; აცნობს სახელმწიფო მოწყობის ისტორიულ განვითარებას ქრონოლოგიურად; ასევე - მმართველობის ფორმებს, სტრუქტურებს, კონკრეტულ ეპოქაში სახელმწიფო მოხელის უფლება-მოვალეობებს, მეზობელი სახელმწიფოების გავლენებს მმართველობის სისტემების ჩამოყალიბების პროცესში. ზემოჩამოთვლილთან ერთად, კურსის მიზანია, სტუდენტმა გაიაზროს დღეს არსებული გამოწვევები და მომავალის პერსპექტივები.

კურსი ორიენტირებულია ასევე პრაქტიკული უნარ-ჩვევების განვითარებაზე: ერთი მხრივ, ესაა პრეზენტაციების მომზადება, მეორე მხრივ, ანალიტიკური წერისა და აზროვნების უნარების გაუმჯობესება.

სოციალური პოლიტიკა

კურსი სტუდენტებს აცნობს სოციალურ პოლიტიკას, როგორც სამეცნიერო დარგს. განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა კეთილდღეობის სახელმწიფოსა და კეთილდღეობის სხვადასხვა მოდელის შესწავლას მსოფლიოს მასშტაბით. მოდელები განიხილება იმის მიხედვით, თუ რა ეფექტი აქვთ მათ ქვეყანაში არსებულ სიღარიბესა და სოციალურ უთანასწორობაზე.

პოლიტიკა, ძალაუფლება და მართვა

კურსი აწვდის სტუდენტს საბაზისო თეორიულ ცოდნას პოლიტიკის, ძალაუფლებისა და მართვის ანალიზის შესახებ და ორიენტირებულია ამ ცოდნის პოლიტიკურ-მმართველობით სისტემასთან ურთიერთმიმართების მოდელებისა და პარადიგმების გააზრებაზე; ასევე, პოლიტიკის ანალიზის სტრუქტურის, სახეების, ტიპებისა და მეთოდების შესწავლაზე და კონკრეტულ სიტუაციებში მათი გამოყენების უნარების გამომუშავებაზე; საჯარო პოლიტიკასა და პოლიტიკურ-მმართველობით სისტემაში პოლიტიკური პროგნოზირების სახეების, ალტერნატივების გამომუშავების, პოლიტიკური რისკების გათვალისწინებისა და პოლიტიკურ სიტუაციებში რაციონალური პოლიტიკური გადაწყვეტილებების მიღების საბაზისო მოდელებისა და პროცედურების გააზრებაზე.

პოლიტიკური ტექნოლოგიები, საზოგადოებრივი აზრის ფორმირების ტექნიკა

სამთავრობო სექტორის პიარ ტექნოლოგიები და სპეციფიკა თვისებრივად განსხვავდება სხვა დარგებისა და სფეროების პიარ პრაქტიკისაგან. სამთავრობო სტრუქტურების და ინსტიტუციების ძირითად პიარ-პრიორიტეტებს მაქსიმალური საჯაროების და გამჭვირვალობის უზრუნველყოფა და სამთავრობო სექტორსა და საზოგადოებას შორის ეფექტური კომუნიკაციის დამყარება წარმოადგენს. პოლიტიკური პარტიების წინასაარჩევნო კამპანიების დაგეგმა-განხორციელება კი პოლიტიკური იდეების აგრესიულ პოპულარიზაციას ანუ პროპაგანდას გულისხმობს, სადაც მთავარ „სამიზნე აუდიტორიას“ ქვეყნის მოსახლეობა და საზოგადოება წარმოადგენს. კურსის მიზანია, სტუდენტებს შეასწავლოს და გააცნოს ამ სფეროში მუშაობის ძირითადი პროფესიული უნარ-ჩვევები და თავისებურებანი.

გეოპოლიტიკა და გლობალიზაცია

კურსი აცნობს სტუდენტებს გეოპოლიტიკის და გლობალიზაციის ძირითად საკითხებს: გეოპოლიტიკის თეორიულ საფუძვლებს, თანამედროვე მსოფლიო პოლიტიკურ რუკას, გეოპოლიტიკური იდეების განვითარების თავისებურებებს, მსოფლიოში მიმდინარე გეოპოლიტიკურ პროცესებს, საქართველოს გეოპოლიტიკურ პრობლემებს, გლობალიზაციის არსს (შეხედულებები და დისკუსია), გლობალიზაციის გავლენას ეროვნულ სახელმწიფოებზე, გლობალიზაციის ფორმებს, გლობალიზაციის როლს თანამედროვე მსოფლიო წესრიგში; გლობალიზაციის თანამედროვე გამოწვევებს.

პოლიტიკური ფსიქოლოგია

კურსი აცნობს სტუდენტებს პოლიტიკური ფსიქოლოგიის ცნებებს და მათ სწორად გამოყენებას; უქმნის ზოგად წარმოდგენას პოლიტიკური ფსიქოლოგიის თეორიებსა და კანონზომიერებებზე. შემენილი ცოდნის საფუძველზე უვითარებს რეალური და სიმულირებული სიტუაციების გაანალიზების უნარ-ჩვევებს.

მიგრაცია და გლობალური საზოგადოება

კურსი აწვდის სტუდენტებს ცოდნას, რომელიც მათ საშუალებას მისცემს გააანალიზონ და შეისწავლონ საერთაშორისო და ადგილობრივი მიგრაციული პროცესები, გლობალური საზოგადოების ნიშნები და უმცირესობებისა და უმრავლესობების ურთიერთობების თავისებურებები. კურსის ფარგლებში სტუდენტები აითვისებენ მიგრაციის თეორიებს, კერძოდ მიგრაციის პროცესების სამ დონეს: მიკრო, მეზო და მაკრო, ქსელური მიგრაციის თავისებურებებს და მიგრაციაზე გავლენის მქონე push-pull ფაქტორებს.

ამერიკის შეერთებული შტატების საგარეო პოლიტიკა

კურსი სტუდენტებს შეასწავლის პირველი თანამედროვე დემოკრატიული სახელმწიფოს – ამერიკის შეერთებული შტატების საგარეო პოლიტიკის ისტორიას, მისი ფორმირების პროცესს და საფუძვლებს; აცნობს აშშ-ს სახელისუფლებო შტოებს შორის ურთიერთობას და გადაწყვეტილების მიღების პროცესს, აგრეთვე, აშშ-ს პოლიტიკისა და გადაწყვეტილების მიღების ძირითად პრინციპებს.

ახლო აღმოსავლეთის პოლიტიკა

კურსი სტუდენტებს აცნობს ახლო აღმოსავლეთის რეგიონს, მის გეოგრაფიულ და პოლიტიკურ თავისებურებებს, პოლიტიკური რუკის ჩამოყალიბების ისტორიას. აგრეთვე არაბული სამყაროს რეგიონალიზაციას, პალესტინის გაყოფის (1947-48 წწ). წინაპირობებს, ისრაელის სახელმწიფოს შექმნას. ისრაელ-პალესტინის (არაბული ქვეყნების) კონფლიქტის სათავეებს. განხილული იქნება: იერუსალიმის პრობლემა; არაბთა გაერთიანებული სახელმწიფოს (ეგვიპტე-სირია) შექმნა და

მოკლე ისტორია. „ბაღდადის პაქტი“-SENTO"; ახლო აღმოსავლეთის კონფლიქტის მშვიდობიანი გადაწყვეტისათვის ხელისშემშლელი ფაქტორები; ბირთვული იარაღის საკითხი რეგიონში. ირანის ისლამური რევოლუცია (1979) და მისი გავლენა რეგიონზე. ირან-ერაყის ომი, ამერიკის ორი ომი ერაყში. ეგვიპტე და „არაბთა ლიგა“. „არაბული გაზაფხული“. თურქეთი. ირანი. ერაყი. სირიის პრობლემა (ბაასიზმი, შიიზმი). მოსალოდნელი ძვრები და შესაძლო შედეგები რეგიონისათვის.